

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

MSD Zaltbommel

BRO

25 SEPTEMBER 2019

Contactpersonen

JASPER OSTERTHUN
Junior Specialist

T +31627060600
E Jasper.Osterthun@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

CHRISTEL WELLES
Junior specialist ecologie

M +31625348396
E christel.welles@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 4205
3006 AE Rotterdam
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	PLANGEBIED EN INGREEP	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ingreep	7
2.3	Afbakening effecten	7
3	WET NATUURBESCHERMING	8
3.1	Gebiedsbescherming	8
3.1.1	Methode	8
3.1.2	Ligging	8
3.1.3	Effecten	9
3.1.4	Deelconclusie gebiedsbescherming	9
3.2	Soortbescherming	9
3.2.1	Methode	9
3.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	10
3.2.3	Effectbeschrijving	15
3.2.4	Toetsing	16
3.2.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	16
3.2.4.2	Overtreding verbodsbepalingen	16
3.2.5	Vervolg	17
3.2.5.1	Soortgericht onderzoek	17
3.2.5.2	Mitigerende maatregelen	17
3.2.6	Deelconclusie soortbescherming	18
4	CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN	19
	COLOFON	24

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Bouwbedrijf Van Kessel is voornemens de bestemming van een perceel in het dorp Nederhemert (gemeente Zaltbommel) te veranderen. Het betreft sloop van de huidige bebouwing, het bouwrijp maken van het perceel en vervolgens de bouw van nieuwe bebouwing.

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Gelders Natuurnetwerk zijn op voorhand niet relevant omdat het perceel zich buiten het Gelders Natuurnetwerk bevindt en de provincie Gelderland geen externe werking kent in haar beleid. Zie Bijlage A voor een beschrijving van het wettelijk kader van deze soort- en gebiedsbescherming.

Advies- en ontwerpbureau BRO heeft Arcadis gevraagd een quickscan op te stellen voor het bestemmingsplan om eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen en te beoordelen of het plan vergunbaar is.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het plangebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 Wet natuurbescherming betreft de Wnb, hierin is een beschrijving van de ligging en effecten op Natura 2000-gebieden opgenomen, evenals een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing. Hoofdstuk 4 beschrijft de conclusie van de quickscan en de te nemen vervolgstappen. In bijlage A is een beschrijving van het wettelijk kader van de Wnb te vinden.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een drietal gebouwen en de omliggende velden in de plaats Nederhemert, gemeente Zaltbommel in de provincie van Gelderland. Het planplangebied waar de werkzaamheden plaats gaan vinden is in Figuur 1 rood omlijnd, waarbij de zuidelijke helft van het meest zuidelijke gebouw buiten de plannen valt.

Het gebied bestaat uit een grasveld ten westen en noorden van de bebouwing en een klein akkerland aan de oostelijke zijde van de bebouwing. Het westelijke veld bestaat voornamelijk uit grasveld, het oostelijke veld is in gebruik als akkerland en tijdens het veldbezoek deels als zonnebloemveld. De bebouwing betreft twee schuren en een deel van een derde gebouw.

Het meest zuidelijke gebouw (gebouw a in Figuur 1) bestaat deels uit een winkel en deels uit een opslagruimte. De opslagruimte betreft de helft van een gebouw bestaande uit metalen golfplaten, een muur van houten planken en golfplaten en een bedaking van golfplaten op een constructie van houten balken. De andere helft van dit gebouw is in gebruik als winkel, en zal blijven staan. Het middelste gebouw (gebouw b in Figuur 1) betreft een enkel laags bakstenen stal waar geen dieren in stonden ten tijde van het veldbezoek. Op sommige plekken waren er geen ramen in het gebouw aanwezig en op verschillende locaties waren er kieren te vinden. De schuur dient als een opslagruimte voor grotere voorwerpen, maar ook voor stapels hout, pallets, kratten en bijvoorbeeld zakken met zaden. De noordelijke schuur (gebouw c in Figuur 1) is tevens opslagruimte, met aan de buitenzijde metalen golfplaten op een constructie van houten balken. Hier staan enkele zaken opgeslagen als hooi schudmachines, maar worden ook hooibalen opgeslagen. Deels is de muur aan de binnenkant van de schuur begroeid met vegetatie. Direct om de schuren heen zijn enkele kleine ruigtes te vinden, takkenhopen, steenstapels en andere materialen. Zie figuur 2 voor een foto impressie van het gebied tijdens het veldbezoek.

In de omgeving van het plangebied is meer van dit soort kleinschalig landschap aanwezig met gras- en akkerlanden, voornamelijk ten westen van het plangebied. Ten noorden en oosten van het plangebied begint de bebouwde kom van het dorp Nederhemert. In het zuiden van het plangebied ligt de Maasdijk waarnaast de Afgedamde Maas stroomt. De oevers zijn vrij stijl en er zijn woonboten aanwezig. Dit is ook in Figuur 1 te zien.

Figuur 1: Luchtfoto met daarop rood omlijnd het plangebied weergegeven (Bron: Cyclomedia)

Figuur 2: Foto-impressie van het plangebied. Foto 1: uitzicht richting het noordoosten vanaf de meest noordelijke schuur. Foto 2: het meest zuidelijke gebouw vanaf de buitenzijde gezien. Foto 3: het middelste gebouw vanaf de buitenzijde gezien. Foto 4: het middelste gebouw aan de binnenzijde gezien. Foto 5: de noordelijke schuur vanaf de buitenzijde gezien. Foto 6: de noordelijke schuur aan de binnenzijde gezien. Foto 7: een zijgebouwtje van de noordelijke schuur. Foto 8: uitzicht van de oostelijke zijde van de schuren.

2.2 Voorgenomen ingreep

Voornemen

De voorgenomen werkzaamheden betreffen sloop en nieuwbouw voor een bestemmingsplan in de gemeente Zaltbommel. De schuren en de helft van het meest zuidelijke gebouw zullen verdwijnen, net als alle vegetatie binnen het plangebied. Nadat de locatie bouwrijp gemaakt is zal er nieuwbouw plaatsvinden. De beoogde eindsituatie is weergegeven in Figuur 3. Er worden hierbij meerdere gebouwen gerealiseerd. De planning voor deze werkzaamheden is niet bekend.

Figuur 3: de beoogde eindsituatie binnen het plangebied.

2.3 Afbakening effecten

Hieronder worden de mogelijke effecten op beschermde soorten en gebieden door de geplande werkzaamheden genoemd. Er is onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten vinden alleen plaats tijdens de werkzaamheden. Permanente effecten zijn de effecten die blijvend zijn na het uitvoeren van de werkzaamheden.

Tijdelijke effecten

- Verstoring door geluid, licht in trillingen
- Vermesting en verzuring (bijvoorbeeld door stikstof uit de lucht)

Permanente effecten

- Oppervlakteverlies van leefgebieden of groeiplaatsen
- Doden of verwonden van dieren
- Mechanische effecten (bijvoorbeeld heen en weer rijden (planten))
- Optische prikkels (bijvoorbeeld aanwezigheid mensen)
- Vermesting en verzuring (bijvoorbeeld door stikstof uit de lucht)

3 WET NATUURBESCHERMING

Onder de Wet natuurbescherming valt de bescherming van Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb) en beschermde soorten (hoofdstuk 3 Wnb). In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de Natura 2000-gebieden in § 3.1 en vervolgens op de soortbescherming in § 3.2. Het wettelijk kader is opgenomen in bijlage A.

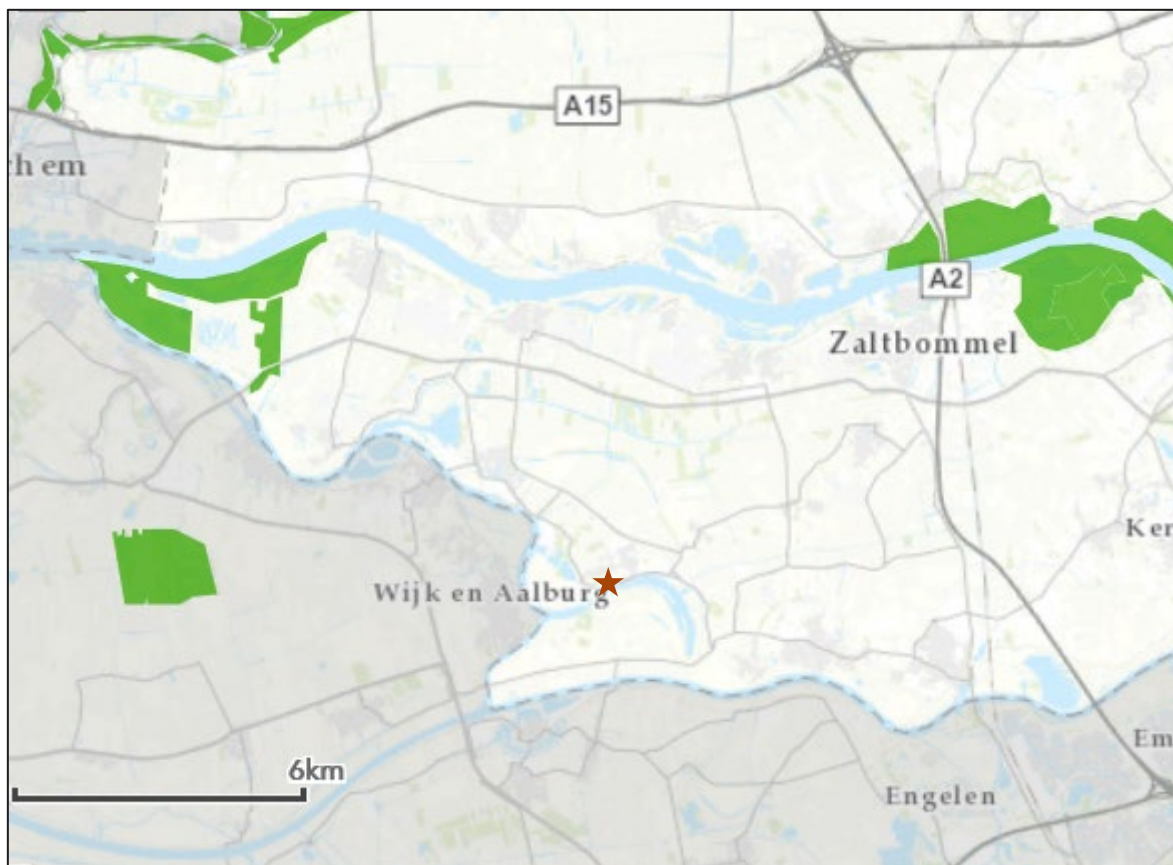
3.1 Gebiedsbescherming

3.1.1 Methode

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

3.1.2 Ligging

Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied plangebied is *Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem*. Dit ligt op een afstand van ongeveer 13 kilometer ten westen en noordwesten van het plangebied. Verder zijn rondom het plangebied de gebieden *Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek* te vinden (circa 14 kilometer ten zuiden van het plangebied) en *Rijntakken* (circa 15 kilometer ten noordoosten).

Figuur 4: Ligging van het plangebied (bij benadering de Bruine ster) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groene vlakken) (kaartmachine van het Ministerie van LNV).

3.1.3 Effecten

Omdat het plangebied niet binnen een Natura 2000-gebied ligt, zijn directe negatieve effecten, bijvoorbeeld door aantasting, op voorhand uitgesloten. Gezien de ruime afstand tot Natura 2000-gebied, zijn effecten als gevolg van verstoring door bijvoorbeeld geluid, eveneens op voorhand uitgesloten. Wel is er mogelijk sprake van externe effecten, namelijk als gevolg van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van habitatsoorten door de sloop en nieuwbouw en al het extra verkeer wat dit met zich meebrengt.

De inzet van verbrandingsmotoren en -installaties veroorzaken emissies (uitstoot) van stikstofverbindingen in de vorm van NO_x. De stikstofverbindingen staan via de atmosfeer neer op land en water (stikstofdepositie). Stikstof is een voedingsstof voor planten. Dit kan gevolgen hebben voor de samenstelling en daarmee kwaliteit van vegetaties en indirect dus ook habitattypen die daarvoor gevoelig zijn. Ook soorten die afhankelijk zijn van een bepaald habitatype kunnen nadelig beïnvloed worden, bijvoorbeeld door verandering van de samenstelling en structuur van de vegetatie of een verandering van voedselaanbod. Veel natuurlijke ecosystemen zijn stikstof-gelimiteerd. Door verzuring en vermisting kan de vegetatiesamenstelling veranderen en kunnen kenmerkende soorten uiteindelijk verdwijnen.

Tijdens zowel de sloopwerkzaamheden als tijdens het bouwen van de nieuwe gebouwen en voorzieningen worden diverse machines ingezet voor onder andere het verwijderen van vegetatie en gebouwen en de aan- en afvoer van materialen. Hierdoor vindt stikstofdepositie plaats. Dit effect zal tijdelijk zijn. Een negatief effect door stikstofdepositie kan desondanks voor de aanlegfase niet op voorhand worden uitgesloten.

Wanneer de nieuwe gebouwen gerealiseerd zijn en de gebruiksfase ingaat, zal het verkeer van en naar deze locatie toenemen. Om welke specifieke types voertuigen en om hoeveel voertuigen per dag het gaat is nog onbekend. Een negatief effect door stikstofdepositie in de gebruiksfase is daarom ook niet uitgesloten.

3.1.4 Deelconclusie gebiedsbescherming

Om te beoordelen of er sprake is van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden en daarmee mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelen, moet een AERIUS-berekening worden uitgevoerd voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase. Op basis van het resultaat van deze berekening, kan worden bepaald of vervolgstappen aan de orde zijn.

3.2 Soortbescherming

3.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) van de afgelopen 5 jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.vogelbescherming.nl
- Bouwens, S. 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming. Provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017
- Vleermuisprotocol 2017, Netwerk groene bureaus

Het veldbezoek is uitgevoerd op 12 september 2019 door Jasper Osterthun en Christel Welles, ecologen van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren half bewolkt (droog), een windkracht van 3 Bft en een temperatuur van 17°C.

Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het

veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde planten bekend (NDFF). Het plangebied ligt ook niet binnen het verspreidingsgebied van beschermde planten (verspreidingsatlas.nl). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn verschillende soorten algemeen voorkomende flora waargenomen, waaronder: braam, sint Jacobs kruiskruid, berenklaauw, brandnetel, bijvoet, pitrus, riet, paardenbloem en witte rolklaver. Ook is in het veld naast de bebouwing een zonnebloemveldje waargenomen. Veel van de waargenomen soorten zijn soorten van verstoorde habitats. De aanwezigheid van pitrus en riet geven aan dat het om een natter gebied gaat. Er is geen beschermde flora binnen het plangebied waargenomen en deze wordt hier ook niet verwacht. Het plangebied betreft een veelal verstoord habitat met agricultuur. Dit habitat voldoet niet aan de specifieke habitatseisen van beschermde flora.	Beschermde flora is binnen het plangebied uitgesloten.
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van onder andere winterkoning, tijtjaf, merel, zwartkop, houtduif, kauw en zanglijster (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn soorten waargenomen als kauw en kraai. Verder is in een van de gebouwen sporen aangetroffen die duiden op het gebruik door duiven als broed- en verblijfplaats, namelijk eieren en uitwerpselen. Het gebied biedt mogelijkheden voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest. Tijdens het veldbezoek zijn enkele bomen en kleine ruigtes waargenomen waar broedvogels van bos en struweel in zouden kunnen broeden. Daarbij zijn er volop mogelijkheden voor broedvogels van gebouwen om in de schuren te komen door de aanwezige grotere kieren en gaten. Er is een structuur aangetroffen in een van de gebouwen wat mogelijk een nest van een vogel betreft, het is echter niet bekend van welk soort dit is. Ook zijn er onder het nest geen uitwerpselen gevonden wat zou kunnen betekenen dat het potentiële nest niet (meer) in gebruik is. De omgeving bestaat uit grasland, agricultuur en kleinschalig landschap. Hier zijn voldoende mogelijkheden aanwezig om te foerageren.	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest gebruiken het plangebied mogelijk als broedlocatie en foerageergebied.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van ooievaar, buizerd, sperwer, huismus en gierzwaluw (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek is een constructie waargenomen die leek op een vogelnest, in één van de schuren. De constructie bevond zich bovenop een van de plafondbalken. Er zijn geen uitwerpselen onder dit nest aangetroffen die duiden op recent gebruik ervan. <i>Ooievaar</i>	Broedvogels met jaarrond beschermd nest kunnen mogelijk binnen het plangebied foerageren. Nesten van broedvogels met jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	De ooievaar komt voor in extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen (Vogelbescherming). Het plangebied is intensief beheerd en is ten opzichte van de omgeving (de uiterwaarden) niet interessant voor de soort om te foerageren. Daarbij zijn er geen nestgelegenheden waargenomen voor de soort. De ooievaar is niet aanwezig binnen het plangebied. <i>Buizerd</i> Roofvogels als buizerd zouden kunnen foerageren in het plangebied, maar voor horsten zijn er geen geschikte bomen aanwezig binnen het plangebied. Daarbij zijn er voor de buizerd geschiktere locaties om te foerageren, zoals de uiterwaarden. Daar zijn ook meer bosschages aanwezig waar de buizerd in kan broeden. <i>Sperwer</i> De sperwer broedt in bossen, soms in tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms broedt de soort ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven (Vogelbescherming). Het plangebied is in principe geschikt voor deze soort om in te broeden en te foerageren, waarbij geschikte broedlocaties voornamelijk de bomen op het terrein zijn. Aangezien er echter geen sporen zijn gevonden die duiden op het gebruik van het plangebied door een sperwer (nest, veren), is uitgesloten dat deze soort momenteel binnen het plangebied broedt. <i>Huismus en gierzwaluw</i> Huismus en gierzwaluw zijn beiden afhankelijk van holten in gebouwen, waarbij de gierzwaluw er direct in moet kunnen vliegen. Ondanks dat het leefgebied geschikt lijkt voor de huismus, vanwege het kleinschalige landschap, voedselgelegenheid en zanderige plekken, is er geen water in de buurt (binnen 100-150 meter van de bebouwing) en is de bebouwing zelf ongeschikt. De bebouwing bestaat uit slechts één laag, waardoor er geen geschikte holten aanwezig zijn waar de huismus in kan broeden. Dit laatste geldt ook voor de gierzwaluw. Beide soorten kunnen worden uitgesloten. <i>Zwarte roodstaart</i> Tijdens het veldbezoek is een zwarte roodstaart waargenomen. Deze soort komt dus in de omgeving voor. In met name industrieterreinen en grootschalige nieuwbouw vinden zwarte roodstaarten holten in muren en tal van andere plekken om te broeden (Vogelbescherming). Daar voldoet de bebouwing in het plangebied niet aan. Er zijn ook geen nesten waargenomen die van deze soort kunnen zijn. Er wordt niet verwacht dat deze soort binnen het plangebied broedt, maar wel dat deze soort gebruik maakt van het gebied om te foerageren.	
Grond-gebonden zoogdieren	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bever. Ook zijn waarnemingen gedaan van algemeen voorkomende soorten konijn, haas en dwergmuis (NDFF). Daarnaast ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van waterspitsmuis, wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter en algemeen voorkomende soorten huismuis, veldmuis, rosse woelmuis en ree (verspreidingsatlas.nl). <i>Veldbezoek</i> Algemeen voorkomende soorten als konijn, haas en verschillende muissoorten zouden binnen het plangebied kunnen verblijven en foerageren. De kleine ruigtes en schuren bieden voldoende schuilplaatsen	Marterachtigen en algemeen voorkomende soorten als konijn, haas en verschillende muissoorten kunnen het plangebied gebruiken als verblijf- en foerageerlocatie. Bever en

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	en er is voldoende voedsel beschikbaar. In één van de schuren zijn bijvoorbeeld zakken met zaden aanwezig. <i>Bever</i> De aanwezigheid van bever kan worden uitgesloten. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De soort komt voor in afgelegen uiterwaardengebied waar bosschages met bijvoorbeeld wilg te vinden zijn (Zoogdiervereniging). Dit habitat is binnen het plangebied niet te vinden. <i>Waterspitsmuis</i> De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeiende oevers. Bij beken, rivieren, sloten, plassen en waar grondwater opwelt (Zoogdiervereniging). Binnen het plangebied is geen water aanwezig. Daarbij is het uiterwaardegebied op dusdanige afstand dat niet verwacht wordt dat de waterspitsmuis al migrerend vanuit daar sporadisch binnen het plangebied aangetroffen zal worden. <i>Marterachtigen</i> De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig in grote steden. Voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt (Zoogdiervereniging). Het plangebied is onderzocht op sporen die duiden op het gebruik door steenmarter. Er zijn geen latrines gezien of geroken, en daarbij zijn er geen vraatsporen waargenomen. De steenmarter kan voorkomen binnen het plangebied, maar het zal geen essentiële verblijfplaats betreffen. Andere kleine marters als wezel, hermelijn en bunzing kunnen in het plangebied voorkomen. Het betreft een kleinschalig landschap met voldoende schuil- en verblijfsmogelijkheden als kleine ruigtes, stapels met stenen of blad en spullen in de schuren. Daarbij wordt verwacht dat er voldoende voedsel beschikbaar is voor deze soorten, waaronder muizen.	Waterspitsmuis zijn uitgesloten.
Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis (verspreidingsatlas.nl). <i>Veldbezoek</i> <i>Verblijfplaatsen</i> Het plangebied biedt mogelijkheden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ondanks dat het overgrote deel van de muren van de schuren slechts uit een enkele laag hout of metaal- en golfplaten bestaat, zijn er ook enkele delen waar houten balken of andere lagen hout in de bouwconstructie elkaar overlappen. Tussen deze delen hout, en dan in het bijzonder de delen in de luwte, zouden soorten als gewone dwergvleermuis een verblijfplaats kunnen hebben. Dit is mede mogelijk omdat vleermuizen gemakkelijk de schuren in kunnen komen door de open constructie, gaten en kieren en raamkozijnen zonder ramen. <i>Foerageergebied</i> Het plangebied biedt mogelijkheden om als foerageergebied gebruikt te worden door vleermuizen. Het gebied bestaat uit gras, kleine ruigtes en agricuultuur. Dit kan insecten aantrekken en biedt voedsel voor vleermuizen.	Vleermuizen kunnen binnen het plangebied verblijven en hier foerageren.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	Vooral aan de randen waar de vleermuizen beschut tegen de wind kunnen foerageren worden ze verwacht. De dieren kunnen ook uit omliggende bebouwde kom komen om in het veld te foerageren. <i>Vliegroule</i> Vleermuizen kunnen de randen van het plangebied gebruiken als vliegroule, maar binnen het plangebied zelf zijn geen duidelijke lijnvormige landschapselementen aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken.	
Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van reptielen bekend (NDFF). Het plangebied ligt ook niet binnen het verspreidingsgebied van reptielen (verspreidingsatlas.nl).	Reptielen zijn binnen het plangebied uitgesloten.
	<i>Veldbezoek</i> Binnen het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor reptielen vanwege het ontbreken van heidevegetatie, bos of ruig grasland (wat leefgebied vormt voor verschillende hagedissen) en open water op zandgronden (leefgebied voor de ringslang).	
Amfibieën	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van kamsalamander. Ook zijn waarnemingen gedaan van algemeen voorkomende soorten als kleine watersalamander, bruine kikker, en bastaardkikker (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van heikikker, rugstreeppad, gewone pad en meerkikker (verspreidingsatlas.nl).	Algemeen voorkomende amfibieën en de rugstreeppad maken mogelijk (incidenteel) gebruik van het plangebied als landhabitat.
	<i>Veldbezoek</i> <i>Algemeen voorkomende soorten</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van amfibieën. In de omgeving van het plangebied is water aanwezig, waaronder de Afdamde Maas. Het plangebied kan daarom dienen als landhabitat voor algemeen voorkomende soorten als kleine watersalamander, bruine kikker, gewone pad en kamsalamander. <i>Kamsalamander</i> De voorkeur van de kamsalamander gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebieden voor. Het voortplantingsbiotoop betreft daarbij matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie (RAVON). In de directe omgeving van het plangebied langs de Afdamde Maas zijn geen geschikte wateren voor deze soort waargenomen. Er wordt dan ook niet verwacht dat de kamsalamander het plangebied als landhabitat gebruikt. <i>Heikikker</i> De heikikker heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. De soort wordt nauwelijks aangetroffen in intensief agrarisch landschap rond infrastructuur en bebouwing (RAVON). Geschikt habitat ontbreekt binnen het plangebied of de directe omgeving. De aanwezigheid van de heikikker is dan ook uitgesloten. <i>Rugstreeppad</i> Ondiepe (tijdelijke) wateren (zoals overstromingsgebied en regenplassen) vormen geschikt voortplantingswater voor rugstreeppad. Daarnaast vormen gebieden met een goed vergraafbare bodem geschikt leefgebied voor rugstreeppad. Binnen het plangebied is geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Wel kan de soort incidenteel binnen het plangebied voorkomen vanwege de aanwezigheid van zandige substraten rondom de bebouwing. Het gaat hierbij om zandige plekken langs de	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	schuren en aan de randen van het veld. Het incidenteel voorkomen van de soort is niet uitgesloten.	
Vissen	<i>Bureauonderzoek</i> Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en aanwezigheid van beschermde vissen is daarom op voorhand uitgesloten. <i>Veldbezoek</i> Er worden geen beschermde vissoorten verwacht binnen het plangebied. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. Ook voor een soort als de grote modderkruiper, welke voor langere tijd in een modderlaag kan overleven, is het plangebied ongeschikt. Er is geen dikke modderlaag aanwezig in de drooggevalen greppel.	Beschermde vissen binnen het plangebied zijn uitgesloten.
Overige soorten	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde ongewervelden bekend (NDFF). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van beschermde ongewervelden (verspreidingsatlas.nl). <i>Veldbezoek</i> Algemene soorten ongewervelden zouden binnen het plangebied voor kunnen komen. Er zijn grasvelden, kleine ruigtes en, in de bloeiperiode bloemen aanwezig. Er zijn tijdens het veldbezoek geen waardplanten van beschermde vlinders waargenomen en er is geen sprake van een kruidenrijke vegetatie. Er worden geen beschermde ongewervelden binnen het plangebied verwacht.	Beschermde ongewervelden zijn binnen het plangebied uitgesloten.

3.2.3 Effectbeschrijving

Tabel 2: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Effect?
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Bij het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen worden mogelijk broedende vogels verstoord. Bij het slopen van bebouwing en het verwijderen van vegetatie worden mogelijk nestplaatsen, eieren of legsel van broedvogels zonder jaarrond beschermd nest vernield of beschadigd, zoals de nestplaats met duiveneieren.	Ja
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Buizerd, sperwer, zwarte roodstaart</i> Tijdens de werkzaamheden kan het plangebied en directe omgeving verstoord worden en deze worden dan tijdens het foerageren gemeden. Ook zal de functionaliteit van het plangebied voor buizerd, sperwer en roodstaart permanent verloren gaan. Aangezien er in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verstoring en verlies van essentieel foerageergebied geen sprake. Alternatief foerageergebied bevindt zich onder anderen in het zuiden in de uiterwaarden en in de omliggende agrarische landschappen aan westelijke en noordelijke zijde van het plangebied.	Nee
Grondgebonden zoogdieren	<i>Algemeen voorkomende soorten</i> De werkzaamheden leiden mogelijk tot verwonden en doden van algemeen voorkomende soorten en aantasten van verblijfplaatsen bij alle werkzaamheden. <i>Marterachtigen</i> Bij het uitvoeren van werkzaamheden in de kwetsbare periode van marters, zoals de voortplantingsperiode, worden mogelijk aanwezige dieren verstoord. Bij het verwijderen van de bebouwing of het verwijderen van elementen zoals kleine ruigtes, takkenhopen en stapels met stenen wordt mogelijk leefgebied van marters aangetast.	Ja
Vleermuizen	Bij het verwijderen van bebouwing op locaties waar houten delen van de constructie elkaar overlappen worden mogelijk geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast. Daarnaast worden mogelijk aanwezige dieren verwond of gedood. Bij het uitvoeren van alle werkzaamheden na zonsondergang en voor zonsopkomst, is mogelijk sprake van verstoring van foeragerende vleermuizen. Daarnaast is het plangebied permanent minder geschikt als foerageergebied. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is er opnieuw geschikt foerageergebied aanwezig voor gebouw bewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis, maar zal het gebied voor boom bewonende soorten verdwijnen als geschikt foerageergebied. Aangezien er in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verlies van foerageergebied geen sprake. Alternatieve foerageergebieden bevinden zich onder anderen in het zuiden van het plangebied in de uiterwaarden en in de omliggende agrarische landschappen aan westelijke en noordelijke zijde van het plangebied.	Ja
Amfibieën	<i>Algemeen voorkomende soorten</i> De werkzaamheden leiden mogelijk tot verwonden en doden van algemeen voorkomende soorten en aantasten van leefgebied bij alle werkzaamheden. <i>Rugstreeppad</i> De werkzaamheden leiden mogelijk tot aantasting van leefgebied en verwonden en doden van aanwezige individuen bij werkzaamheden aan zandige substraten.	Ja

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soort opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 3: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest
Habitatrichtlijnsoorten	Alle vleermuizen, rugstreeppad
Andere soorten zonder vrijstelling	Steenmarter, wezel, hermelijn, bunzing
Andere soorten met vrijstelling	Konijn, haas, huismuis, veldmuis, rosse woelmuis, kleine watersalamander, bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad.

Er geldt binnen de provincie Gelderland een vrijstelling voor de binnen het plangebied algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën waar effecten op voorzien zijn. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in bijlage A.

3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 4: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	X	X			Werkzaamheden waarbij ruigtes verwijderd worden en het slopen van bebouwing
Het is verboden om: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.					

Tabel 5: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1/5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X		X	Slopen van bebouwing
Rugstreeppad	X	X			Werkzaamheden waarbij zanderige substraten aangetast of verwijderd worden.
Het is verboden om: Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk te verstoren; Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen; Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen; Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.					

Tabel 6: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Bunzing	X	X		Werkzaamheden aan de bebouwing (slopen), verwijdering van materialen en ruigtes op het terrein
Hermelijn	X	X		Werkzaamheden aan de bebouwing (slopen), verwijdering van materialen en ruigtes op het terrein
Steenmarter	X	X		Werkzaamheden aan de bebouwing (slopen), verwijdering van materialen en ruigtes op het terrein
Wezel	X	X		Werkzaamheden aan de bebouwing (slopen), verwijdering van materialen en ruigtes op het terrein
Het is verboden om: a: opzettelijk te doden of te vangen; b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen				

3.2.5 Vervolg

In deze paragraaf zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om soortgericht onderzoek waar mogelijk maatregelen uit volgen, mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden en zorgplichtmaatregelen.

3.2.5.1 Soortgericht onderzoek

Op basis van de quickscan kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten/soortgroepen niet worden uitgesloten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of negatieve effecten uitgesloten kunnen worden en welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Het soortgericht veldonderzoek dient als volgt uitgevoerd te worden:

- **Marterachtigen:** met losse cameravallen in combinatie met cameravallen in marterkisten (bijvoorbeeld Mostela) kunnen zowel de kleinste marterachtigen (wezel en hermelijn) als grotere marters (bunzing en steenmarter) onderzocht worden. Met cameravallen kan goed in beeld gebracht worden of de soorten gebruik maken van het plangebied. De perioden voor het plaatsen van cameravallen zijn minimaal zes weken in de meest actieve periode van marters (maart tot en met augustus) of buiten het actieve seizoen minimaal twaalf weken (Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, provincie Noord-Brabant 2017; provincie Gelderland heeft momenteel geen eigen handreiking voor marteronderzoek).
- **Vleermuizen:** Om vleermuizen te inventariseren dient gedurende twee perioden in het jaar in totaal 5 bezoeken gebracht te worden waarin met behulp van een batdetector geluisterd en bekeken wordt waar vleermuizen zich in de bebouwing ophouden en welke functie deze mogelijke verblijfplaatsen hebben. De eerste drie bezoeken vinden plaats in de zogenaamde kraamperiode, welke plaatsvindt tussen 15 mei en 15 juli, waarvan één bezoek in de ochtend plaatsvindt, en twee bezoeken in de avond met een tussenperiode van minimaal 30 dagen. De overige twee bezoeken vinden plaats in het najaar (de paarperiode) tussen 15 augustus en 1 oktober in de avond, met een tussenperiode van minimaal 20 dagen (Vleermuisprotocol, 2017).

3.2.5.2 Mitigerende maatregelen

Op basis van de quickscan is de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten niet uit te sluiten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, moeten maatregelen genomen worden. In deze paragraaf zijn de mitigerende maatregelen en zorgplichtmaatregelen opgenomen. Er moet een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin de mitigerende maatregelen worden uitgewerkt en deze gebord worden tijdens de uitvoering.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Voor broedvogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden:

- Voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
- Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden te worden totdat de werkzaamheden zijn afgerond.

Een ontheffing is niet mogelijk: voorgenoemde maatregel moet genomen worden.

Rugstreeppad

Voor de rugstreeppad dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden, daarbij kan gedacht worden aan maatregelen als deze:

- Voorkom dat nieuw geschikt leefgebied voor de rugstreeppad ontstaat tijdens de werkzaamheden. Voorkom de aanwezigheid van open zand en tijdelijk water.
- Plaats tijdens de werkzaamheden een amfibieën scherm om te voorkomen dat het terrein gekoloniseerd wordt door rugstreeppad.

Mitigerende maatregelen voor de rugstreeppad dienen nader uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort en houdt deze kort totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg. Houdt wel rekening met het broedseizoen van vogels.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en dusdanig dat dieren niet ingesloten raken. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden.

3.2.6 Deelconclusie soortbescherming

Binnen het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor. Het gaat om algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën, broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, vleermuizen en de rugstreeppad.

Als gevolg van de werkzaamheden zijn mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten niet uitgesloten en worden mogelijk verbodsbepalingen van de Wnb overtreden. Er is daarom nader soortgericht onderzoek nodig, en er moeten mitigerende maatregelen worden getroffen.

Mocht er uit het nader onderzoek blijken dat beschermde soorten gebruik maken van het plangebied en door de werkzaamheden verbodsbepalingen worden overtreden die gelden voor deze soorten, dient een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming aangevraagd te worden bij de provincie Gelderland.

Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als uit het nader onderzoek blijkt dat de onderzochte beschermde soorten geen gebruik maken van het plangebied en/of dat er geen verbodsbepalingen overtreden worden. De mitigerende maatregelen dienen altijd in acht te worden genomen.

4 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

Natura 2000

Direct negatieve effecten zijn uitgesloten. Een effect als gevolg van stikstofdepositie zou tijdelijk zijn en gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de omvang van de werkzaamheden is de verwachting dat effect beperkt is. Een negatief effect door stikstofdepositie kan desondanks niet uitgesloten worden wanneer ook de gebruiksfase in acht genomen wordt. Het gevolg van nieuwbouw en het daardoor toenemende verkeer kan negatieve effecten hebben als gevolg van stikstofdepositie. Er moet een AERIUS-berekening worden uitgevoerd. Op basis van het resultaat van deze berekening, kan worden bepaald of vervolgstappen aan de orde zijn.

Beschermde soorten

Binnen het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor. Het gaat om algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën, broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, vleermuizen, steenmarter en kleine marters en rugstreeppad.

Als gevolg van de werkzaamheden zijn mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten niet uitgesloten en worden mogelijk verbodsbepalingen van de Wnb overtreden.

Om te bepalen of aanvraag voor een ontheffing in het kader Wnb bij de provincie Gelderland benodigd is, zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen, marters en rugstreeppad. Mitigerende maatregelen zoals beschreven in het vorige hoofdstuk zijn altijd aan de orde.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

Gebiedsbescherming

Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

De wet biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking¹. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

¹ De nadelige invloed van activiteiten buiten een Natura 2000-gebied op natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- een bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Gelderland heeft een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten;

- Amfibieën: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker.
- Zoogdieren: aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3](#); [3.8 lid 1,3](#), [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het plangebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **soorten van de Vogelrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (**art 3.3 lid 4**):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **soorten van de Habitatrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (**art 3.8 lid 5**):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (**art 3.10 lid 2**):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

COLOFON

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
MSD ZALTBOMMEL

KLANT
BRO

AUTEUR
Christel Welles

PROJECTNUMMER
C05062.000459.9451952

ONZE REFERENTIE
D10001481:20

DATUM
25 september 2019

STATUS
Concept

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com